

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Gaja Golgranc

**Položaj regionalnih razvojnih agencij v procesu regionalizacije: Savinjska
regija – RRA Celje**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Gaja Golgranc

Mentor: izr. prof. dr. Miro Haček

Somentorica: asis. Irena Bačlija

**Položaj regionalnih razvojnih agencij v procesu regionalizacije: Savinjska
regija – RRA Celje**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

Kdor hoče videti, mora gledati s srcem.

Bistvo je očem nevidno.

(Antoine De Saint-Exupéry)

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju izr. prof. dr. Miru Hačku in somentorici asis. Ireni Bačlija za strokovno pomoč in dobro voljo pri izdelavi diplomskega dela ter zato, ker sta človeka, ki znata narediti študij zanimiv, poučen in zabaven.

Posebno se zahvaljujem očetu, mami in bratu, ki mi vedno stojijo ob strani in nudijo vso podporo.

Hvala tudi dragi prijateljici Simoni.

Hvala!

POLOŽAJ REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ V PROCESU REGIONALIZACIJE: SAVINJSKA REGIJA-RRA CELJE

V diplomskem delu obravnavam položaj Regionalne razvojne agencije Celje v procesu regionalizacije. Za to temo sem se odločila, ker menim, da je za razvoj države in za kakovostno življenje njenih prebivalcev potreben učinkovit regionalni razvoj. Pri spodbujanju le-tega mora sodelovati več akterjev, med katerimi so zagotovo pomembne tudi RRA. Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja v Sloveniji ima korenine še v letu 1971, ko je bil sprejet prvi pravni akt, ki je določal naloge s področja regionalne politike. Vendar se je zadnja večja sprememba zgodila leta 1999, ko je bil za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij sprejet Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. RRA so bile ustanovljene in normativno opredeljene kot izvajalke in nosilke regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji s sprejetjem Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v letu 1999. Ustava Republike Slovenije med drugim zagotavlja lokalno samoupravo, ki jo prebivalci Republike Slovenije uresničujejo v občinah in drugih (širših) samoupravnih lokalnih skupnostih. Naravno in družbeno-geografsko zelo pestro in neenotno slovensko ozemlje sicer po eni strani naravnost vodi k členitvi na pokrajine, medtem ko se po drugi strani zastavljajo mnoga vprašanja in pomisleki; kako noben dosedanji model regionalizacije Republike Slovenije ni povsem zadovoljil ter ni dobil vsestranske podpore.

Ključne besede: regionalizacija, Regionalna razvojna agencija Celje, skladen regionalni razvoj, organizacijska struktura RRA Celje

POSITION OF THE REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES IN THE PROCESS OF REGIONALIZATION: SAVINJSKA REGION-RDA CELJE

The following thesis is about the position of the Regional Development Agency Celje in the process of regionalization. I decided for these theme, because I believe, that effective regional development is necessary for the development of the state and for quality life of its inhabitants. More actors have to take part in the stimulation of effective regional development, among which RRA are certainly significant. Harmonious regional development in Slovenia has its roots in 1971, when the first legislation connected to it was accepted. However, the last big change occurred in 1999, when, for the purpose of encouraging the development of demographically weakened areas, the Act on the Encouragement of Harmonious Regional Development was accepted. In Republic of Slovenia, RRA were first established and normatively characterised as enforcers and bearers of regional structural policy when the Act on the Encouragement of Harmonious Regional Development was accepted in 1999. Constitution of Republic of Slovenia among other things assures local self-government, which is exercised in municipalities and other (wider) forms of local self-governing communities. On one hand, naturally and socially-geographical very multi-colored and heterogeneous Slovene territory leads to breakdown on regions. But on the other hand, many questions are being posed; why none of the previous models of regionalization of the Republic of Slovenia was not fully sufficed and did not received all-around support.

Key words: regionalization, Regional Development Agency Celje, harmonious regional development, organizational structure of RDA Celje

KAZALO

1 UVOD	7
2 METODOLOŠKI NAČRT	9
2.1 NAMEN IN CILJ DIPLOMSKEGA DELA	9
2.2 HIPOTEZA	9
2.3 RAZISKOVALNE METODE IN TEHNIKE	9
3 TEORETIČNA IZHODIŠČA	10
3.1 TEMELJNI POJMI	10
3.1.1 REGIJA	10
3.1.2 REGIONALIZACIJA IN REGIONALIZEM	11
3.1.3 REGIONALNI RAZVOJ	13
3.2 PROCES REGIONALIZACIJE V REPUBLIKI SLOVENIJI	14
3.3 SPREMEMBA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE	16
3.4 REFORMA SLOVENSKE REGIONALNE POLITIKE	19
3.5 REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE	22
4 ŠTUDIJA PRIMERA: REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA CELJE	24
4.1 LASTNIŠKA STRUKTURA RRA CELJE	26
4.2 KADROVSKI POTENCIAL IN IZOBRAZBA ZAPOSLENIH	27
4.3 SODELOVANJE Z OSTALIMI INSTITUCIJAMI	29
4.4 DELOVNA PODROČJA RRA CELJE	30
4.5 PROBLEMATIKE, S KATERIMI SE RRA CELJE NAJPOGOSTEJE SREČUJE.....	30
4.6 PRIMANJKLJAJ	31
5 SKLEP	32
6 LITERATURA	34
7 PRILOGE	37
PRILOGA A: Vprašalnik za RRA Celje 2007	37
PRILOGA B: Vprašalnik za RRA Celje 2009	40
PRILOGA C: 12 Regionalnih razvojnih agencij, ki so bile vpisane v register Agencije RS za regionalni razvoj	43

KAZALO TABEL

Tabela 4.1: Lastniški delež v RRA Celje.....	22
Tabela 4.2: Število stalno zaposlenih v RRA Celje.....	23
Tabela 4.3: Stopnja izobrazbe zaposlenih na RRA Celje.....	24
Tabela 4.4: Sodelovanje RRA Celje z ostalimi institucijami.....	25
Tabela 4.5: Delovna področja RRA Celje	26
Tabela 4.6: Problematike, s katerimi se RRA Celje najpogosteje srečuje.....	26
Tabela 4.7: Primanjkljaj kadrov v RRA Celje.....	27

1 UVOD

V diplomskem delu obravnavam položaj Regionalne razvojne agencije Celje (v nadaljevanju RRA Celje) v procesu regionalizacije.

Za to temo sem se odločila, ker menim, da je za razvoj države in za kakovostno življenje njenih prebivalcev potreben učinkovit regionalni razvoj. Pri spodbujanju le-tega mora sodelovati več akterjev, med katerimi so zagotovo pomembne tudi Regionalne razvojne agencije (v nadaljevanju RRA).

RRA so bile prvič ustanovljene in normativno opredeljene kot izvajalke in nosilke regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji s sprejetjem Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v letu 1999 (Lajh 2006, 163-164).

Ustava Republike Slovenije iz leta 1991 je vsem prebivalcem Republike Slovenije zagotovila lokalno samoupravo, ki jo prebivalci Republike Slovenije uresničujejo v občinah ali drugih lokalnih skupnostih.

S slednjim se je Republika Slovenija pridružila sodobnim državam v Evropi (in zunaj nje), ki priznavajo posredno in neposredno pravico državljanov, da le-ti sodelujejo pri upravljanju lokalnih zadev javnega značaja. Eden izmed glavnih stebrov vsake demokratične države so lokalne skupnosti, medtem ko je pravica državljanov (občanov), da sodelujejo pri upravljanju javnih lokalnih zadev eno temeljnih demokratičnih načel (Haček in drugi 2008, 10).

Sam proces regionalizacije Slovenije še zdaleč ni preprosta naloga. Naravno in družbeno-geografsko zelo pestro in neenotno slovensko ozemlje sicer po eni strani naravnost vodi k členitvi na pokrajine, medtem ko se po drugi strani zastavljajo mnoga vprašanja in pomisleki, tako, da nobeden dosedanji primer regionalizacije Republike Slovenije ni povsem zadovoljil ter ni dobil vsestranske podpore (Haček 2001, 247; Vrišer 1998, 131).

Razloge za oblikovanje širše ravni lokalne samouprave v Sloveniji lahko razdelimo na notranje in zunanje. Kot najpomembnejši notranji razlog se navaja predvsem nujnost uvedbe pokrajin zaradi notranjih razvojnih problemov in uveljavljanja načela subsidiarnosti oziroma procesa decentralizacije. V strokovnih razpravah o ustavnih spremembah pa se pogosteje kot

notranji, navajajo zunanji razlogi. Slednje lahko strnemo v ugotovitev, da so pokrajine v Republiki Sloveniji potrebne tudi zaradi primerljivosti z drugimi državami članicami Evropske Unije ter možnosti prenosa sredstev za skladnejši regionalni razvoj (Haček 2005, 94).

Diplomsko delo vsebuje tri temeljne vsebinske sklope, ter uvod in zaključek. Vse skupaj tako tvori celoto in predstavlja izbrano tematiko.

V prvem vsebinskem sklopu so predstavljena teoretična izhodišča in obrazloženi so temeljni pojmi, kot so: regija, regionalizacija in regionalizem ter regionalni razvoj. Nadaljnje je v diplomskem delu obravnavan proces regionalizacije v Republiki Sloveniji, sledi predstavitev in obrazložitev spremembe Ustave Republike Slovenije v letu 2006. Omenjena in predstavljena je tudi reforma slovenske regionalne politike, v sklopu katere so podane analize Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja iz leta 1999, 2003 in 2005. Na koncu pa so na splošno predstavljene še Regionalne razvojne agencije.

Drugi vsebinski sklop se nanaša na študijo primera in sicer na Regionalno razvojno agencijo Celje, kjer so podani splošni podatki, kdo Regionalna razvojna agencija Celje sploh je, kakšni so njeni cilji, kaj je njeno poslanstvo idr.

V tretjem vsebinskem sklopu pa bom predstavila primerjavo empirično zbranih podatkov, ki sem jih pridobila s pomočjo družboslovnih intervjujev v dveh časovnih točkah - 2007 in 2009, na Regionalni razvojni agenciji Celje. Hkrati bodo podane tudi določene ugotovitve.

Na koncu diplomskega dela sledi še sklep, literatura in priloge.

2 METODOLOŠKI NAČRT

2.1 NAMEN IN CILJ DIPLOMSKEGA DELA

V diplomskem delu bom želela prikazati položaj Regionalne razvojne agencije Celje v procesu regionalizacije. V okviru položaja RRA Celje, sem naredila primerjavo med letom 2007 in 2009, kjer se bom osredotočila predvsem na:

- kadrovski potencial;
- sodelovanje z ostalimi institucijami;
- delovna področja RRA Celje;
- problematiko, s katero se RRA Celje najpogosteje srečuje ter na
- primanjkljaj kadrov.

2.2 HIPOTEZA

V okviru diplomske naloge sem si postavila naslednjo hipotezo, ki jo bom skušala preveriti:

»Regionalna razvojna agencija Celje ima pomemben organizacijski in razvojni položaj v procesu regionalizacije.«

2.3 RAZISKOVALNE METODE IN TEHNIKE

V pomoč pri diplomski nalogi, ter pri zbiranju podatkov in ugotovitvah, so mi bile naslednje raziskovalne metode in tehnike:

- * **Analiza sekundarnih virov:** zajemala bo pregled strokovne literature;
- * **Analiza primarnih virov:**
 - Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 1999;
 - Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 2003;
 - Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 2005.
- * **Analiza internetnih virov;**
- * **Družboslovni intervju:** z zaposlenimi na RRA Celje v letih 2007 in 2009;
- * **Primerjava empirično zbranih podatkov: medčasovna analiza v dveh časovnih točkah - 2007 in 2009;**
- * **Študija primera: Regionalna razvojna agencija Celje.**

3 TEORETIČNA IZHODIŠČA

V prvem poglavju bom s pomočjo analize sekundarnih virov najprej predstavila temeljne pojme, nato pa bo sledila še predstavitev in opis preostalih teoretičnih izhodišč, za katere menim, da so pomembni za dobro razumevanje obravnavane tematike.

3.1 TEMELJNI POJMI

3.1.1 REGIJA

Pojem regionalizacije ali regionalizma izhaja iz besede regija, ki pomeni pokrajino, območje, ozemlje ali predel, ki ga označujejo podobne družbenogospodarske in/ali naravne značilnosti (Lajh 2006, 54).

Regionalna oblast je vmesna raven oblasti med osrednjo, državno oblastjo, in ožjimi oblastmi lokalne samouprave. Pri pokrajini oziroma regiji gre za vmesni prostor med državo in občino. V tem prostoru se pojavljajo aktualne potrebe, ki v svojem bistvu temeljijo na interesih države, vendar le-te neposredno ne zadevajo; po drugi strani pa gre za izvirne interese lokalnega pomena, ki presegajo zmogljivosti ene same občine (Haček 2005, 86).

Opredelitev regij je veliko in se medsebojno tudi precej razlikujejo. Regijo lahko tudi opredelimo kot vmesno območje, ki je večje od tistega, ki pokriva samo lokalne zadeve ter manjše od nacionalnega oziroma državnega območja. (Vlaj 1998a, 98).

Problematika regij in regionalizacije je izrazito zapletena in multidisciplinarna, saj se v njej prepletajo različne prvine, na primer politične, zgodovinske, geografske, ekonomske, idr. Zaradi slednjega, se z različnimi regijskimi problemi in vprašanji ukvarjajo številne različne vede in panoge. Regijo lahko pojmuje kot nekakšen omejen prostor na svetu, ki se ločuje od univerzuma in jo sestavljajo prostorska struktura, družbeni odnosi in skupina. Predstavlja pa totalnost, saj je za regijo značilna lastna identiteta ter lastna organizacija oziroma lastna logika delovanja. Čeprav je regija navadno omejena na prostor, je treba ta prostor obravnavati večpomensko, in sicer ne le kot teritorialni prostor, marveč tudi kot funkcionalni, politični in družbeni prostor. V tem pogledu je tako lahko regija institucionalni sistem v obliki regionalne vlade oziroma

vladavine ali sklopa administrativnih institucij, ki delujejo na nekem prostoru. Regija lahko torej ima razvite svoje institucije, odnose in prakse, ki sestavljajo svojevrsten družbeni sistem (Lajh 2006, 54).

Vlaj (glej Haček 2005, 87) ugotavlja, da je težnja po regionalizaciji vsesplošna, čeprav slednja pokriva tako številne različice, da še vedno ni možno govoriti o konceptu regije, ki bi ga sprejele vse evropske države ali vsaj vse države članice Evropske Unije. Vuga (1998, 196) ugotavlja, da se pri pojmovni opredelitvi regije v Evropski Uniji ne operira s strogo določenimi definicijami, še manj pa gre za določanje regij v smislu politično-teritorialnih enot v okviru ene države, čeprav se v večini držav pojmuje regija prav v takem smislu oziroma jo kot tako celo poimenujemo. Potrebno je omeniti, da je uporaba pojma regija oziroma pokrajina v prostoru Evropske Unije zelo prožna.

Omenimo lahko edino možno opredelitev, ki je splošne narave in popolnoma skriva specifičen institucionalni status regij. V dokumentih Skupščine Evropskih regij je možno najti opredelitev, ki ustreza kriterijem, ki so bili sprejeti v Evropski Uniji in Svetu Evrope. Slednja pravi, da so regije lokalne oblasti, ki so takoj pod ravnijo osrednje oblasti, s predstavniško politično oblastjo, ki je utelešena v izvoljeni regijski skupščini; če le-te ni, jo lahko nadomešča skupina, ki se konstituira na regionalni ravni, ali telo lokalnih oblasti (Haček 2005, 87-88).

3.1.2 REGIONALIZACIJA IN REGIONALIZEM

Za besedo regionalizacija se skriva več pomenov, ki so od dežele do dežele različni. Regionalizacija je bila na samem začetku bolj gospodarske narave in je sovpadala s povojno željo, da se izboljša organizacija gospodarskega razvoja (Vlaj 1998a, 114).

Gulič (glej Haček 2005, 87) opredeljuje regionalizacijo kot instrument za družbeno in pravno legitimizacijo regionalizma ter kot instrument za uresničevanje ciljev regionalnega razvoja lokalnih skupnosti, regij in države. Regionalizacija je sredstvo za povezano in soodvisno prostorsko, gospodarsko, kulturno in socialno členitev prostora države, zaradi ustvarjanja ustreznih formalnopravnih in organizacijskih pogojev za:

- optimalno teritorialno delitev dela v skladu z vsakokratnimi objektivnimi družbenimi razmerami;
- funkcionalno posredovanje države pri ustvarjanju čim boljših in čim enakopravnejših možnosti za delovanje tržnih mehanizmov;
- samorazvoj lokalnih in regionalnih družbenih skupnosti na temelju spodbujanja samoiniciativnosti, samoorganizacije ter samoupravljanja razvoja lokalnih in regionalnih razvojnih dejavnikov;
- tenkočutno gospodarjenje z naravnimi in pokrajinskimi razvojnimi potenciali.

Gajšek (glej Haček 2005, 89) pravi, da je regionalizacija proces, katerega cilj je izoblikovati regije.

Vlaj (1998a, 98) ugotavlja, da obstajajo trije različni tipi regionalizacije, in sicer:

- 1) regionalizacija brez ustvarjene regionalne ravni;
- 2) regionalna decentralizacija ter
- 3) politična regionalizacija (ali institucionalni regionalizem).

Vsak od teh tipov ustreza različnim zasnovam regije, vendar lahko različne oblike regionalizacije soobstajajo znotraj ene države. V Evropi je najbolj pogosta regionalizacija brez ustvarjene regionalne ravni, kjer obstajajo institucije, ki so usmerjene k regionalizaciji.¹ Regionalna decentralizacija pa je vpeljava nove lokalne oblasti na regionalni ravni, pri čemer regija nima višjega pravnega položaja od obstoječih lokalnih skupnosti, temveč ima širši geografski okvir. V glavnem so njene naloge gospodarske narave. Takšna narava regije pa se sklada z ustavnim sistemom unitarne države, pri čemer regija predstavlja teritorialno oblast, ki nima ustavnega jamstva za svoj obstoj. Široko lestvico pa pokriva politična regionalizacija (institucionalni regionalizem), ki jo je v Evropi najpopolneje uvedla Španija. V Španiji je sedemnajst avtonomnih regionalnih skupnosti politično samoupravnih, tako da njihov položaj, organizacijo ter pristojnosti, določa ustava (Haček 2005, 88; Vlaj 1998a, 98–99).

Koncept regionalizacije se na splošno razume v institucionalnem smislu in ga ne moremo enačiti z regionalizmom, ki je politično ali ideološko gibanje. Regionalizacija se običajno razume kot stvaritev nove ravni v državni teritorialni organizaciji, pri čemer se lahko nove

¹ Najbolj značilen primer je Velika Britanija, kjer so leta 1994 ustanovili vladne urade za regije, ki pokrivajo regionalne oddelke štirih ministrstev. Ti uradi morajo sodelovati z lokalnim prebivalstvom, z namenom, da bi razvili tekmovalnost, razvoj in kakovost življenja v regijah, vendar so regionalni direktorji odgovorni posameznim ministrom, odgovornim za programe, ki jih uresničujejo regionalni oddelki (Haček, 2005, 88).

institucije močno razlikujejo predvsem v smislu organov, odgovornosti in oblasti, so pa vedno nad obstoječimi lokalnimi institucijami (Vlaj 1998a, 98).

Odum (glej Gulič in Praper 1998, 53; Haček 2005, 90) opredeljuje regionalizem kot filozofijo in tehniko samopomoči, samorazvoja in iniciativnosti, v kateri vsaka regionalna enota ni samo predmet pomoči, temveč je privržena polnemu razvoju lastnih virov in sposobnosti. Ključ za redistribucijo bogastva in izenačevanje razvojnih možnosti je treba najti v sposobnostih vsake regije, da ustvarja in ohranja bogastvo z dobro uravnoveženimi programi na področju proizvodnje in porabe.

Vlaj (1998b, 319) razume regionalizem kot pojav, ki je s procesom regionalizacije usmerjen h končnemu cilju – konstituiranju regij. Gre za sodoben pojav pri oblikovanju držav, kjer je na eni strani centralna oblast, na drugi pa so lokalne skupnosti.

Mlinar (1986, 202) pa trdi, da regionalizem pomeni idejno usmeritev in družbeno gibanje, ki postavlja v ospredje vse tisto, s čimer se uveljavljata posebna identiteta in samostojnost določene regije. Argumenta, ki sta najpogosteje uporabljena v podporo regionalizmu sta politično-participativni in kulturno-zgodovinski. Politično-participativni argument poudarja politične prednosti decentralizirano upravljane družbe (regionalizem kot sredstvo zbliževanja med državo na eni ter (ožjimi ali širšimi) lokalnimi skupnostmi (interesi) na drugi strani), medtem ko kulturno-zgodovinski argument izhaja iz pomembnosti globljih kulturno-zgodovinskih vezi, ki bi naj povezovale in združevale prebivalce različnih regij v državi (Haček 2005, 90–91).

Bugarič (1998, 121) priznava pomen obeh omenjenih argumentov, vendar obenem meni, da je plodna razprava o regionalizmu v sodobni družbi mogoče šele takrat, ko v razpravo vključimo še tretji, t.j. ekonomski argument regionalizma.

3.1.3 REGIONALNI RAZVOJ

Pojem regionalnega razvoja Gulič in Praper (1998, 52–53) opredeljujeta kot dejavnost usmerjanja takšnega gospodarskega, prostorskega, socialnega, infrastrukturnega, kulturnega in drugega razvoja Slovenije oziroma neke države, ki bo imel pozitivne sinergijske učinke na učinkovitost ter skladnost razvoja narodnega gospodarstva države kot celote in njenih

posameznih (regionalnih delov). Usmerjanje učinkovitega in skladnejšega regionalnega razvoja vključuje tudi izbor ustreznih razvojnih strategij, politik in ukrepov, s katerimi se ustvarjajo ustrezni pogoji in okolje za čim manj moteno delovanje tržnih zakonitosti, ki naj pospešujejo zaželeno razvojne procese. Dejavnost regionalnega razvoja vključuje tudi načine reševanja vprašanj o nosilcih razvojnih spodbud (gospodarski, državni ali lokalni subjekti) ter vprašanj upravno-teritorialne ravni, na katerih naj se oblikujejo razvojne spodbude (občina, okraj, regija, država, nadnacionalne skupnosti) (Haček 2005, 90).

3.2 PROCES REGIONALIZACIJE V REPUBLIKI SLOVENIJI

V Republiki Sloveniji se je proces regionalizacije začel že takoj po osamosvojitvi, vendar je bila pozornost sprva usmerjena izključno na ožje lokalne samoupravne skupnosti. Skupaj s pripravami na ustanovitev novih občin, so se tudi začele priprave na ustanovitev pokrajin (Haček 2005, 91).

Zaradi dejstva, da v Republiki Sloveniji *še* ne obstajajo širše lokalne samoupravne skupnosti, se pravi, da ne obstajajo niti pokrajine (regije), niti upravni okraji, je v vmesnem prostoru med občino in državo nastala praznina, ki se izraža negativno na obeh področjih, tako na področju, ki pripada lokalni skupnosti, kot na področju, ki pripada državi. Posledica take ureditve sistema je visoka stopnja centralizacije. (Vlaj 2005: 35).

Pri obravnavanju slovenske regionalne politike različni avtorji poudarjajo predvsem dve pomembnosti Slovenije, in sicer majhno ozemlje, ki pa je zaznamovano z izjemno naravno in kulturno raznolikostjo (Lajh 2006, 137).

V unitarni državi, kakršna je tudi Slovenija, predstavlja regionalizacija pravzaprav način, kako poiskati vmesno stopnjo med osrednjo ravno in lokalno samoupravo oziroma občinami. Potrebno je omeniti, da je v Sloveniji razprava o regionalizaciji povezana tudi z uresničevanjem načela subsidiarnosti² (Haček 2005, 89). Osnutek Mednarodne evropske listine o regionalni samoupravi v uvodu poudarja, da so regije eden temeljev demokratičnih držav, bistveni sestavni del države in primerna raven oblasti za učinkovito uresničevanje

² Načelo subsidiarnosti je ključno načelo za razumevanje vloge lokalne samouprave v sodobnih demokracijah. Ni povezano samo z vertikalno delitvijo oblasti oziroma javnih zadev na lokalne, regionalne in državne oblasti, temveč tudi z vprašanji varovanja svobode in avtonomije posameznika, velikosti lokalnih skupnosti, organizacije in delovanja lokalnega upravnega aparata, financiranja itd. (Vlaj 2005, 26).

subsidiarnosti (Lavtar 2004, 51). Omenjena listina pa obenem tudi poudarja, da 1) regionalizacija ne sme biti dosežena na račun avtonomije lokalnih skupnosti in 2) je evropska regija kot ključna sestavina države nosilec evropske kulturne različnosti.

Pokazalo se je, da regionalizacija, pa naj bo pravna ali politična, privede do oblikovanja dodatne ravni odločanja, in to iz nedvomno različnih razlogov. Takšen pojav so zaznali v Franciji, prav tako pa tudi v Španiji, Belgiji in Italiji. V vsem omenjenih državah obstajajo različne upravne ravni, skupaj z državo samo. To močno povečuje napetost, ki nastaja v sleherni državi, tudi v unitarni; napetost, ki se pojavlja med glavnimi nosilci centralizacije ter tistimi, ki se navdušujejo nad decentralizacijo. Dejstvo, da se na državni ravni pojavijo dodatne decentralizirane oblasti v obliki regij, lahko ima različne posledice. Tradicionalna vmesna oblast (departma, provinca, grofija) lahko postane vprašljiva ali pa se začne o njenem obstoju pospešeno razpravljati. Občina pa se tedaj sreča z novo ravnijo moči odločanja, ki ji bo morda podrejena, saj naj bi ta nova raven upravno nadzirala delovanje občine (Vlaj 1998a, 116).

Razloge za oblikovanje širše ravni lokalne samouprave v Sloveniji lahko razdelimo na notranje in zunanje. Kot najpomembnejši notranji razlog se navaja predvsem nujnost uvedbe pokrajin zaradi notranjih razvojnih problemov in uveljavljanja načela subsidiarnosti oziroma procesa decentralizacije. V strokovnih razpravah o ustavnih spremembah pa se pogosteje kot notranji, navajajo zunanji razlogi. Slednje lahko strnemo v ugotovitev, da so pokrajine v Republiki Sloveniji potrebne tudi zaradi primerljivosti z drugimi državami članicami Evropske Unije ter možnosti prenosa sredstev za skladnejši regionalni razvoj (Haček 2005, 94).

Eden najbolj utemeljenih razlogov v prid regionalizaciji Slovenije je gotovo dejstvo, da so se od osamosvojitve Slovenije razvojne razlike med slovenskimi pokrajinami poglobile. Močno nadpovprečno rast in hiter razvoj kaže osrednja regija z Ljubljano kot glavnim mestom; tej regiji do določene mere sledi še obalno območje in nekatera regionalna središča. Sloveniji grozijo velike razlike v stopnji razvitosti in kakovosti življenja prebivalcev v njenih različnih delih, ki bodo po eni strani poglobljale razlike med regijami, po drugi strani pa krepile odpor do njenega središča (Ribičič 1999, 202).

Regionalizacija Slovenije bi morala biti skupen produkt najmanj treh interesov (Šmidovnik 1995, 142):

- interesov države, ker bi uvedba pokrajin pomenila izpopolnitev strukture države Slovenije in njeno notranje uravnoteženje (kot je na primer uvedba regij pomenila izpopolnitev državne strukture v državah Evropske unije);
- interesov občin, ker bi uvedba pokrajin lahko omogočila plodno sodelovanje med občinami in pokrajinami po načelu subsidiarnosti ter večjo moč subjektov lokalne samouprave nasproti centralističnim težnjam države in
- interesov občanov, gospodarstva in drugih dejavnosti na ustreznih (v regijskih) območjih, ker so ti dejanska interesna družbena skupnost, ki bi z uvedbo pokrajin dobila v roke ustrezno orodje za pospeševanje razvoja in za reševanje konkretnih vprašanj javnega pomena na ustreznih območjih.

Sam proces regionalizacije Slovenije še zdaleč ni preprosta naloga. Naravno in družbeno-geografsko zelo pestro in neenotno slovensko ozemlje sicer po eni strani naravnost vodi k členitvi na pokrajine, medtem ko se po drugi strani zastavljajo mnoga vprašanja in pomisleki, tako, da nobeden dosednji primer regionalizacije Republike Slovenije ni povsem zadovoljil ter ni dobil vsestranske podpore (Haček 2001, 247; Vrišer 1998, 131).

3.3 SPREMEMBA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustava Republike Slovenije iz leta 1991 je vsem prebivalcem Republike Slovenije zagotovila lokalno samoupravo, ki jo prebivalci Republike Slovenije uresničujejo v občinah ali drugih lokalnih skupnostih. S slednjim se je Republika Slovenija pridružila sodobnim državam v Evropi (in zunaj nje), ki priznavajo posredno in neposredno pravico državljanov, da le-ti sodelujejo pri upravljanju lokalnih zadev javnega značaja. Eden izmed glavnih stebrov vsake demokratične države so lokalne skupnosti, medtem ko je pravica državljanov (občanov), da sodelujejo pri upravljanju javnih lokalnih zadev eno temeljnih demokratičnih načel. Omenjeno zahteva obstoj lokalnih skupnosti z demokratično konstituiranimi telesi odločanja, ki imajo široko stopnjo avtonomije in odgovornosti ter poti in načine, na katere se te odgovornosti uresničujejo, in vire, ki so potrebni za njihovo izpolnitev (Haček in drugi 2008, 10).

Pokrajina oziroma regija kot širša samoupravna lokalna skupnost v slovenski lokalni samoupravi je ustavna kategorija. Ustavodajalec jo je vključil v poglavje o lokalni samoupravi kot obliko druge ravni lokalne samouprave (Vlaj 2005, 36). Od vsega začetka je bila »problematika« slovenskih regij oziroma pokrajin sporna, in sicer 1) zaradi 143. člena³ Ustave Republike Slovenije, ki je zahteval da se občine prostovoljno povezujejo v pokrajine ter 2) zaradi tega, ker se zastavlja tudi vprašanje, ali je Slovenijo glede na njen teritorialni obseg sploh smiselno notranje razčlenjevati na pokrajine (Haček 2005, 91). Šmidovnik (1998, 141) pojasnjuje, da je ravno besedilo 143. člena Ustave preprečevalo ustanovitev pokrajin.

Ustavnopravni problem regionalizacije Slovenije – problem pokrajine (regije), je vse do leta 2006 ostal nerešen. Ob tem je bila narejena cela vrsta različnih strokovnih mnenj, ki so šla bodisi v smeri sprememb Ustave in njenega 143. člena in drugih členov, bodisi v smeri ustanovitve pokrajin brez sprememb ustave. Ob tem se z današnjega vidika pojavlja zanimivo vprašanje, zakaj se pokrajine niso ustanovile že pred leti, na temelju takrat obstoječih ustavnih določb. Razlog za to je najbrž preprosto v dejstvu, da pokrajine dolgo niso (bile) v neposrednem interesu nikogar (Pirnat 1999, 241).

Občin pokrajine nikoli niso pretirano zanimale, zlasti pa ne v prvem desetletju po njihovi ustanovitvi, za kar si lahko zamislimo kar nekaj razlogov:

- pokrajine bi pomenile obveznost občin, da nekatere lokalne zadeve prenesejo na pokrajine (ker je izvirni smisel pokrajine kot prostovoljnega združenja občin, kar je izhajalo iz 143. člena Ustave RS);
- pokrajine bi pomenile novo in neprijetno konkurenco pri pridobivanju finančnih sredstev, zlasti tistih iz države;
- pokrajine bi bile tudi konkurenca občinam pri komunikaciji lokalnih ravni oblasti z državo.

27. junija 2006 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Ustavni zakon o spremembah 121⁴., 140.⁵ in 143. člena (Ustavni zakon o spremembah 121., 140. in 143 člena Ustave

³ 143. člen Ustave Republike Slovenije se je glasil: »Občine se samostojno odločajo o povezovanju v širše samoupravne lokalne skupnosti, tudi v pokrajine, za urejanje in opravljanje lokalnih zadev širšega pomena. V sporazumu z njimi prenese država nanje določene zadeve iz državne pristojnosti v njihovo izvirno pristojnost in določi udeležbo teh skupnosti pri predlaganju ter izvrševanju nekaterih zadev iz državne pristojnosti. Načela in merila za prenos pristojnosti iz prejšnjega odstavka ureja zakon.« V skladu s tem členom bi torej občine bile ustanovitelj pokrajine.

⁴ Novi 121. člen Ustave Republike Slovenije (javno pooblastilo) se glasi: »Z zakonom ali na njegovi podlagi lahko pravne ali fizične osebe dobijo javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave.«

Republike Slovenije 2006). S spremembo omenjenih členov ustave je bila odstranjena ovira, ki je dotlej preprečevala uvedbo širših lokalnih skupnosti – pokrajine oziroma regije. Dejansko gre za spremembe Ustave Republike Slovenije na področju lokalne samouprave, ki so pogoj za začetek procesa uvajanja pokrajin. Sprejete ustavne spremembe na področju lokalne samouprave bodo omogočile, da bomo tudi v Sloveniji – po dolgih letih strokovnih in političnih razprav – lahko prišli do dvonivojske lokalne samouprave, ki močno prevladuje v veliki večini evropskih držav. Slovenija je zaenkrat ena najbolj centraliziranih držav v Evropi. Lokalna samouprava je vsebinsko in finančno pod odločilnim pokroviteljstvom države. Občine se pogosto razume zgolj kot izvrševalke državne politike in ne kot samostojne entitete, ki imajo zagotovljen položaj enakopravnih subjektov v razmerju do države. Pokrajine kot obvezna druga raven lokalne samouprave bodo zelo pomembne za decentralizacijo Slovenije in s tem uresničevanje načela subsidiarnosti kot temeljnega načela za ureditev razmerij med državo in poddržavnimi ravnmi oblasti.

Novi 143. člen Ustave Republike Slovenije se glasi:

143. člen

»(pokrajina)«

Pokrajina je samoupravna lokalna skupnost, ki opravlja lokalne zadeve širšega pomena in z zakonom določene zadeve regionalnega pomena.

Pokrajine se ustanovijo z zakonom, s katerim se določi tudi njihovo območje, sedež in ime. Zakon sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. V postopku za sprejem zakona mora biti zagotovljeno sodelovanje občin.

Država z zakonom prenese na pokrajine opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, mora pa jim za to zagotoviti potrebna sredstva.

Od sprejema Ustave Republike Slovenije leta 1991 se je vlekel spor med dvema nasprotujočima stališčema. Po enem naj bi bile pokrajine kot ena izmed oblik širših samoupravnih lokalnih skupnosti oblika prostovoljnega povezovanja občin. Po drugem pa je lahko pokrajina, tako kot občina, lahko le stvaritev države, občine pa lahko ustanovijo le različne oblike medsebojnega povezovanja in sodelovanja kot so npr. zveze občin. Zmagalo je

⁵ V novem 140. členu Ustave Republike Slovenije se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »Država lahko z zakonom prenese na občine opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi tudi potrebna sredstva.«

stališče, ki ga je ves čas zastopala tudi stroka, da nihče drug kot država ne more zagotoviti pokrajinam, da jim je z ustanovitvijo zagotovljeno tudi njihovo funkcioniranje; to pomeni, da jim je zagotovljeno teritorialno območje, na katerem delujejo, so jim določene naloge, ki jih lahko samostojno opravljajo, zagotovljena sredstva, s katerimi lahko opravljajo te naloge, in da so tudi tako organizirane, da lahko opravljajo te naloge.

V Sloveniji smo z omenjenimi ustavnimi spremembami dobili možnost za vzpostavitev notranje upravljske razčlenitve države, kot jo poznajo v večini evropskih držav. Hkrati pa se je odprla tudi pot za proces decentralizacije javne uprave. Gre za uvedbo nove oblike avtonomne lokalne skupnosti, ki je še nikoli nismo imeli, in zato nima nobene tradicije. To bodo lokalne skupnosti posebne vrste, vendar z vsemi elementi avtonomije – podobno, kot jo imajo občine na temeljni ravni lokalne samouprave. Sprejete ustavne določbe so bile podlaga za oblikovanje zakonov, ki bodo omogočili decentralizacijo oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih zadev z državne na pokrajinsko raven. V zakonodaji bo treba pokrajine opredeliti kot vmesno raven lokalne samouprave med državo in občinami in kot teritorialne skupnosti s položajem pravne osebe, z lastnim premoženjem in lastnimi finančnimi sredstvi, z izvirnimi pristojnostmi in neposredno izvoljenim predstavniškim organom in kot teritorialne enote za izvajanje državne uprave na prvi stopnji. Na podlagi ustavnih sprememb iz leta 2006 so bili pripravljene predlogi zakonov s področja pokrajinske ureditve. Ti predlogi pa v zakonodajnem postopku niso bili sprejeti (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko 2009).

3.4 REFORMA SLOVENSKE REGIONALNE POLITIKE

Razloge za oblikovanje širše ravni lokalne samouprave v Sloveniji lahko razdelimo na notranje in zunanje. Kot najpomembnejši notranji razlog se navaja predvsem nujnost uvedbe pokrajin zaradi notranjih razvojnih problemov in uveljavljanja načela subsidiarnosti oziroma procesa decentralizacije. V strokovnih razpravah o ustavnih spremembah pa se pogosteje kot notranji, navajajo zunanji razlogi. Slednje lahko strnemo v ugotovitev, da so pokrajine v Republiki Sloveniji potrebne tudi zaradi primerljivosti z drugimi državami članicami Evropske Unije ter možnosti prenosa sredstev za skladnejši regionalni razvoj (Haček 2005, 94).

Namesto skladnega regionalnega razvoja je v Republiki Sloveniji potekal razvoj po modelu razvojnih osi, ki je bil predvsem omejen na osrednjeslovensko (ljubljsko) regijo in posamezne razvojne otoke. Omenjenemu je potrebno še dodati, da so bile v prvih letih po osamosvojitvi v ospredju naloge oblikovanja politične in upravne strukture države ter makroekonomske dileme procesa gospodarske tranzicije. Le-to je povzročilo veliko centralizacijo sredstev in odločanja na ravni države, regionalni razvoj pa je bil potisnjen v ozadje. Dokaz o »zapostavljanju« politike regionalnega razvoja je tudi dejstvo, da je bil Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja sprejet šele leta 1999, čeprav je slednji bil vložen v parlamentarno razpravo že avgusta 1994 (Lajh 2006, 141).

Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja v Republiki Sloveniji ima korenine še v letu 1971, ko je bil sprejet prvi pravni akt, ki je določal naloge s področja regionalne politike. Vendar se je zadnja večja sprememba zgodila leta 1999, ko je bil za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij sprejet Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Zaradi pogostih kritik (povezanih predvsem z določili o organizaciji in izvajanju regionalne politike) je Državni zbor leta 2005 sprejel nov Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. S tem novim zakonom se vnašajo spremembe v organizacijo razvoja oziroma njenih nosilcev. Po novem se bo v vsaki razvojni regiji⁶ ustanovila zveza občin, katere naloge bodo sprejemanje regionalnega razvojnega programa in potrjevanje izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa (Bačlija in drugi 2009, 117).

Slovenska vlada je leta 1999 formalno sprožila reformo regionalne politike, ko je sredi julija (prvič) sprejela Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 60/1999) (Lajh 2006, 144).

Avtorji Poročila o regionalnem razvoju 2003, so pri pripravi prenove regionalne politike opazili precejšen implementacijski primanjkljaj, ki naj bi ga bilo (deloma) mogoče odpraviti tudi z dopolnitvami in spremembami zakonodaje. Na tej podlagi je leta 2003 vlada začela pripravljati nov Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki ga je v začetku leta

⁶ »Razvojne regije so prostorsko identične statističnim regijam na 3. ravni SKTE (standardna klasifikacija teritorialnih enot). Klasifikacijo SKTE je razvila Evropska unija; gre za sistematizacijo, ki naj bi zagotovila večjo preglednost med različnimi stopnjami držav članic. Klasifikacija ima 4 ravni. V SKTE 1 spadajo velike države članice Evropske unije (kriterij je število prebivalstva); v SKTE 2 spadajo manjše države članice in večje regije; v SKTE 3 večje upravne enote in v SKTE 4 manjše upravne enote v državi (Bačlija in drugi 2009, 117).

2004 predložila v obravnavo Državnemu zboru in tam je bil 4. oktobra 2005 nov Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja tudi sprejet (Lajh 2006, 167).

V skladu z novim Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 93/2005) so temeljni dokumenti za upravljanje in izvajanje regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji sledeči:

- * Strategija razvoja Slovenije;
- * Strategija regionalnega razvoja Slovenije;
- * Sektorski razvojni programi;
- * Regionalni razvojni programi ter
- * Skupni/območni razvojni programi (Lajh 2006, 145).

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 60/1999; Ur. l. RS 93/2005) med drugim določa tudi naslednje splošne cilje regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji:

- * »spodbujanje uravnoteženega gospodarskega, socialnega in prostorskega vidika razvoja;
- * zmanjševanje razlik v gospodarski razvitosti in pri življenjskih možnostih med regijami;
- * preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi;
- * ohranjanje poseljenosti na celotnem ozemlju RS ob upoštevanju policentričnega sistema poselitve ter
- * pospeševanje razvoja okolju prijaznega gospodarstva ter varovanja naravnih dobrin, naravne in kulturne dediščine ter drugega javnega dobra (Lajh 2006 149).

Z namenom vzpostavitve okvira za vključevanje lokalnih in regionalnih partnerjev v oblikovanje in izvajanje regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji, se je leta 1999 na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja vzpostavila mreža RRA. S tem je Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja poskušal deloma zapolniti institucionalno vrzel na »regionalni« ravni⁷, predvsem pa je spodbujal medsebojno sodelovanje lokalnih skupnosti in drugih akterjev z lokalne ravni. (Lajh 2006, 162-163).

⁷ Ko govorimo o »regionalni« ravni, mislimo na raven statističnih oziroma razvojnih regij (Lajh 2006, 163).

3.5 REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE

Kot sem že omenila, so bile RRA prvič ustanovljene in normativno opredeljene kot izvajalke in nosilke regionalne strukturne politike v Republiki Sloveniji s sprejetjem Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v letu 1999 (Lajh 2006 163-164).

Posledice reforme strukturne regionalne politike v Republiki Sloveniji, so bile (poleg drugih posledic) tudi oblikovanje novih institucij na državni in lokalni ravni (Bačlija in drugi 2009, 119).

Prihodnost RRA je negotova, dejstvo pa je, da so RRA dolgoletno krojile regionalni razvoj v Republiki Sloveniji ter si ob tem pridobivale dragocene izkušnje in hkrati razvijale institucionalno kapaciteto (Bačlija in drugi 2009, 121).

V evidenco Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj je bilo vpisanih dvanajst RRA in le-te so imele zakonsko določen status (glej Priloga C). Poleg omenjenih RRA so delovale na posameznih področjih še območne regionalne agencije in številne druge razvojne institucije, ki nimajo zakonsko določenega statusa ter tako nimajo možnosti sodelovanja pri pripravi dokumentov razvojnega načrtovanja (Bačlija in drugi 2009, 121).

Delovanje RRA je bilo okvirno določeno v 17. členu⁸ »starega« Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja iz leta 1999. Slednji je predvideval, da je RRA mogoče ustanovljati po potrebi (tam, kjer se občine odločijo za oblikovanje ali ustanovitev RRA) in je opredeljeval okviren delokrog in omejitve RRA. Delovanje RRA pa je natančneje urejal Pravilnik o organizaciji in pogojih za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije (Ur. l. RS 52/2000), ki pa od 7. 10. 2006 ne velja več. Od takrat je v veljavi nov Pravilnik o subjektih spodbujanja razvoja na regionalni ravni (Ur. l. RS 103/2006) (Bačlija in drugi 2009, 119).

⁸ Delovanje RRA je bilo v starem zakonu določeno v 17. členu (Ur. l. RS 60/1999), se je glasil:

»1.) Za pripravo regionalnih razvojnih programov ter drugih dogovorjenih nalog s področja regionalne strukturne politike zlasti pri pospeševanju gospodarskega, socialnega, prostorskega in okoljskega razvoja lahko občine in osebe javnega in zasebnega prava ustanovijo regionalno razvojno agencijo; 2.) Regionalna razvojna agencija lahko opravlja tudi izvajalske naloge s področja regionalne strukturne politike; 3.) Občine se lahko za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije pogodbeno dogovorijo z obstoječo gospodarsko družbo ali drugo organizacijo; 4.) Podrobnejše pogoje za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije predpiše minister, pristojen za razvoj.«

RRA so v okviru novega zakona omenjene, vendar le-te nikakor ne dosegajo več svojih prejšnjih nalog in funkcij (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 2005). Še naprej so RRA zadolžene za pripravo regionalnega razvojnega programa in za pomoč pri pripravi regionalnih projektov, vendar bodo sedaj služile bolj kot tehnična in strokovna podpora zvezi in svetu⁹. Zaradi načela izvajanja celovitosti regionalne politike, postane slednja obveznost vseh nosilcev odločanja na vseh ravneh odločanja, kar je smotrno glede na pričakovani nastanek pokrajin v Republiki Sloveniji, vendar hkrati odraža od procesa odločanja tiste subjekte spodbujanja razvoja na regionalni ravni, ki so do sedaj aktivno sodelovali v tem procesu. Odločanje o razvoju in skladnosti regionalne politike se bo z nastankom pokrajin preneslo iz strokovno–tehničnih služb v pristojnost občinskega oziroma pokrajinskega političnega odločanja. Tako naj bi sedanjo vlogo RRA prevzele pokrajinske uprave, kar pa ni nujen razplet dogodkov v vseh pokrajinah. O tem bodo namreč pokrajine odločale skupaj z občinami, kot ustanoviteljicami teh subjektov. Omeniti pa je potrebno, da imajo nekatere RRA statusno obliko zasebnih podjetij, za katera pa ni mogoče predpostaviti, da bodo enotno prešla v pokrajinske uprave. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 93/2005) v 76. členu¹⁰ predvideva kakšno bo delovanje RRA v prehodnem obdobju (do ustanovitve subjektov iz 29. člena¹¹ zakona). RRA bodo v tem obdobju nadaljevale z izvajanjem nalog spodbujanja regionalnega razvoja na regionalni ravni (Bačlija in drugi 2009, 119-120).

⁹ Po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja iz leta 2005 so občine tiste, ki na ravni razvojne regije ustanovijo zvezo občin; organ odločanja le-te pa je svet regije, ki ga sestavljajo župani občin ustanoviteljic ter z aktom o ustanovitvi zveze določeno število predstavnikov občinskih svetov občin ustanoviteljic. Vsaka od ustanoviteljic mora imeti vsaj dva člana sveta ter nobena ne more imeti več kot polovice članov sveta (Bačlija in drugi 2009, 118).

¹⁰ 76. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 93/2005) se glasi: »(1) Do ustanovitve subjektov iz 29. člena tega zakona nadaljujemo z izvajanjem nalog spodbujanja regionalnega razvoja na regionalni ravni regionalne razvojne agencije, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisane v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri Javni agenciji Republike Slovenije za regionalni razvoj. V primeru spora odloči organ, pristojen za regionalni razvoj. (2) Regionalne razvojne agencije uskladijo svoj status in delovanje z določbami tega zakona najkasneje v devetih mesecih po njegovi uveljavitvi. (3) Lastniški deleži države in javnih skladov v regionalnih razvojnih agencijah se v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona prenesejo občinam v razvojni regiji na način, predviden v 37. členu tega zakona.

¹¹ 29. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS 93/2005) se glasi: »(1) Za izvajanje splošnih razvojno pospeševalnih nalog v regiji in zagotavljanje strokovne, tehnične in administrativne podpore za delovanje sveta regije in regionalnega razvojnega sveta ustanovijo zveza ali občine zavod ali drugo pravno organizacijsko obliko. Medsebojna razmerja med zvezo ali občinami ter subjektom iz prejšnjega stavka se določijo s pogodbo. (2) Organ, pristojen za regionalni razvoj, vodi evidenco subjektov iz prejšnjega odstavka. (3) Minister, pristojen za regionalni razvoj, s podzakonskim predpisom določi način vodenja evidence subjektov iz prvega odstavka tega člena, minimalne pogoje za opravljanje nalog subjekta iz prvega odstavka tega člena in obvezne elemente akta o ustanovitvi subjekta iz prvega odstavka tega člena ter pogodbe o izvajanju njegovih nalog, ki so v javnem interesu.«

4 ŠTUDIJA PRIMERA: REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA CELJE

Regionalna razvojna agencija Celje je razvojno podjetje Savinjske regije, ki obsega območje 32 občin (brez Radeč). Predstavlja operativno strukturo, ki identificira razvojne probleme regije ter hkrati omogoča dostop do orodij za njihovo rešitev, prav tako pa preko možnosti, ki jih ponuja okolje, kreira novo dodano vrednost. RRA Celje spodbuja nastajanje razvojnih partnerstev in realne nosilce vključuje v projekte regijskega pomena (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009a).

RRA Celje ima zastavljene naslednje cilje:

- *ustvariti možnosti za vplivanje na lasten razvoj in usmerjanje državnih in evropskih sredstev k prioritetam regionalnega razvojnega programa;*
- *vzpostaviti regijsko razvojno mrežo in koordinacijo dela posameznih regijskih in razvojnih institucij za doseganje skupnih ciljev;*
- *oblikovati močno razvojno koalicijo regije;*
- *vzpostaviti učinkovit dostop do informacij o regiji;*
- *promovirati regijo ter vzpostaviti in vzdrževati odnose s ciljnimi javnostmi;*
- *vzpostaviti uspešno partnerstvo med zasebnim in javnim sektorjem tako doma kot v tujini ter*
- *vzpostaviti in usposobiti ustrezno implementacijsko strukturo za črpanje sredstev strukturnih skladov ob vstopu Slovenije v EU (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009a).*

RRA Celje posluje na projektni način. V dinamičnem poslovnem svetu prebujajo skrite potenciale regije na šestih delovnih področjih – programih:

1. podjetništvo in tehnološki razvoj:

Temeljni cilj na področju podjetništva in tehnološkega razvoja je vzpodbuditi ustanavljanje in spremljanje ter, kadrovske tehnološke in investicijske podpora novih mikro in malih podjetij, kar lahko oziroma bo prispevalo k izboljšanju regijske gospodarske strukture in odpiranju novih delovnih mest (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009b).

2. človeški viri:

Na področju človeških virov v Savinjski regiji so cilji in prioritete predvsem: 1) zmanjšanje razvojnega deficita z ustvarjanjem okolja za kreiranje kvalitetnih delovnih mest (vodstveni, managerski kadri) in dvig kvalitete življenja za vse kategorije prebivalstva, predvsem pa za mlade in starejše; 2) izgradnja infrastrukture za trajno vlaganje v človeški kapital glede na prioritete regije ter 3) postavitev temeljev za aktiviranje lastnih razvojnih potencialov regije in kreiranje multikulturno prepoznavne regije v evropskem prostoru kot orodje za pritegnitev talentiranega kadra (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009c).

3. okolje in prostor:

Temeljni cilj na področju okolja in prostora je spremljanje okoljskih škod, sanacija obstoječih okoljskih škod ter delovanje v smeri preprečevanja novih okoljskih škod. V okvir tega cilja pa spadajo tudi intenzivna vlaganja v okolju prijazne tehnologije ter tehnološke procese in znanja ter v trajnostni razvoj obnovljivih virov energije. Pomemben cilj je tudi ohranjanje naravnih vrednot, kar je potrebno dosegati s pripravo upravljaljskih načrtov, z usposabljanjem projektnih skupin in vključevanjem v sonaraven trajnostni razvoj (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009d).

4. dediščina , podeželje in turizem:

5. programi Evropske unije in

6. ekonomska in tehnološka infrastruktura (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009a).

RRA Celje si prizadeva združevati vse lokalne, regijske ter državne potenciale in skozi razvojne projekte maksimirati njihovo uporabo. Pri uresničevanju razvojnih projektov RRA Celje sodeluje s strokovnjaki različnih področij (tako z domačimi kot tudi s tujimi) in nastopa kot kredibilen partner regionalnim institucijam in ostalim subjektom znotraj in zunaj meje regije (Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009a).

V delu, ki sledi, torej v empiričnem delu bom predstavila primerjavo podatkov iz leta 2007 in 2009, ki sem jih pridobila s pomočjo intervjujev z zaposlenimi na RRA Celje (glej Prilogo A in prilogo B).

Na začetku bom podala tabelarni prikaz lastniške strukture RRA Celje, kako se je le-ta (če se sploh je) spremenil v letih 2007 in 2009. Temu sledi prikaz kadrovskega potenciala in izobrazba zaposlenih. Predstavila pa bom tudi sodelovanje RRA Celje z ostalimi institucijami ter delovna področja, na katerih deluje RRA Celje. Na koncu pa bodo prikazani še podatki o problematikah, s katerimi se RRA Celje najpogosteje sooča ter kadrovski primanjkljaj.

4.1 LASTNIŠKA STRUKTURA RRA CELJE

Tabela 4.1: Lastniški delež v RRA Celje

	2007	2009
Republika Slovenija	32,98%	5,10 %
Občine Savinjske regije	24,17%	10,85 %
Banke	27,01%	21,78 %
Podjetja	10,81%	50,32 %
Druge državne in nedržavne institucije	5,00%	11,95 %

Vir: Gologranc (2007); Gologranc (2009)

Iz tabele 4.1 je razvidno, da se je lastniški delež v letih 2007 in 2009 očitno spremenil. Lahko opazimo razliko lastniškega deleža Republike Slovenije, saj se je le-ta iz leta 2007, ko je bila Republika Slovenija 32,98% lastnik, delež le-tega v letu 2009 očitno zmanjšal na 5,10% delež. Po drugi strani pa lahko opazimo občutno povečanje zanimanja različnih podjetij, saj se je lastniški delež le-teh iz leta 2007 (10,81%) v letu 2009 povečal na 50,31%. Tudi lastniški delež občin Savinjske regije se je iz leta 2007 (ko je ta znašal 24,17%) zmanjšal na 10,85% lastniški delež v letu 2009. V letu 2007 so banke predstavljale 27,01% lastniški delež, medtem ko v letu 2009 predstavljajo 21,78% lastniški delež. Pri državnih in nedržavnih institucijah pa lahko v tabelarnem prikazu vidimo, da se je lastniški delež iz leta 2007 (5,00%) povečal na 11,95% lastniški delež v letu 2009.

4.2 KADROVSKI POTENCIAL IN IZOBRAZBA ZAPOSLENIH

Glede izobrazbe je v 3. členu Pravilnika o subjektih spodbujanja razvoja na regionalni ravni (Ur. l. RS 103/2006) navedeno, da mora subjekt redno zaposlovati ustrezno usposobljeno osebo, za vodenje, administrativna opravila ter opravljanje nalog na vsakem od vsebinskih področij dela.

V nadaljevanju bom tako podala število stalno zaposlenih v Regionalni razvojni agenciji Celje ter kakšna je njihova stopnja izobrazbe.

Tabela 4.2: Število stalno zaposlenih v RRA Celje

	2007	2009
ŠTEVILO STALNO ZAPOSLENIH	12	11

Vir: Gologranc (2007); Gologranc (2009)

Kot je razvidno iz Tabele 4.2 se je število stalno zaposlenih v RRA Celje zmanjšalo. V letu 2007 je bilo 12 stalno zaposlenih v RRA Celje, medtem ko jih je leta 2009 11 stalno zaposlenih.

Če omenjeni podatek primerjamo z lastniško strukturo, kjer sem ugotovila, da se je lastniški delež občin Savinjske doline zmanjšal iz 24,17% (2007) na 10,85% (2009) in Republike Slovenije iz 32,98% (2007) na 5,10% (2009), me ne preseneča dejstvo, da se je število stalno zaposlenih v RRA Celje zmanjšalo. Mogoče lahko najdem vzrok v tem, da se je občutno povečalo zanimanje različnih podjetij, katerih lastniški delež se je iz leta 2007 (10,81%) v letu 2009 povečal na 50,31%.

Tabela 4.3: Stopnja izobrazbe zaposlenih na RRA Celje

	2007	2009
OSNOVNOŠOLSKA IZOBRAZBA	0	0
SREDNJEŠOLSKA IZOBRAZBA	3	2
VIŠJE ALI VISOKOŠOLSKA IZOBRAZBA	0	1
UNIVERZITETNA IZOBRAZBA	8	6
MAGISTERIJ ALI DOKTORAT ZNANOSTI	1	2

Vir: Gologranc (2007); Gologranc (2009)

Tabela 4.3 prikazuje stopnjo izobrazbe zaposlenih na RRA Celje. Dobljeni podatki prikazujejo, da ima RRA Celje največ zaposlenih z univerzitetno izobrazbo, vendar lahko hkrati opazimo, da se je število zaposlenih z univerzitetno izobrazbo leta 2009 zmanjšalo. Opazim lahko, da med zaposlenimi ni nikogar z osnovnošolsko izobrazbo. Število zaposlenih s srednješolsko izobrazbo se je letos zmanjšalo na dva takšna primera, medtem ko so bili v letu 2007 na RRA Celje zaposleni trije s srednješolsko izobrazbo. V letu 2009 lahko opazim, da ima RRA Celje enega zaposlenega z višje ali visokošolsko izobrazbo, medtem ko leta 2007 ni bilo nobenega zaposlenega z višje ali visokošolsko izobrazbo. Ne izključujem pa možnosti, da v tem času delež zaposlenih nadaljuje šolanje naprej.

4.3 SODELOVANJE Z OSTALIMI INSTITUCIJAMI

Tabela 4.4: Sodelovanje RRA Celje z ostalimi institucijami

RRA CELJE SODELUJE Z:	2007	2009
EU Institucijami	Da	Da
SLO upravnimi in političnimi institucijami	Da; z vsemi, ki jih potrebujemo.	Da
Občinami	Da; 32 občin Savinjske regije in z drugimi občinami.	vse občine Savinjske regije (spodbujanje regionalnega razvoja in pomoč pri nastajanju in realizaciji projektov.)
Zasebnimi podjetji	Da; z vsemi zainteresiranimi.	Da
Javnimi podjetji/zavodi	Da; z vsemi zainteresiranimi.	Da
Drugo	Z zainteresiranimi, glede na projekt.	mednarodno sodelovanje (tuja ministrstva, ambasade, družbe, ...)

Vir: Gologranc (2007); Gologranc (2009)

Kot je razvidno iz Tabele 4.4 se sodelovanje v letih 2007 in 2009 ni bistveno spremenilo. Regionalna razvojna agencija Celje še vedno sodeluje z institucijami Evropske unije, prav tako s slovenskimi upravnimi in političnimi institucijami. Tudi podatek, da Regionalna razvojna agencija Celje sodeluje z občinami Savinjske regije ni presenetljiv, saj so le-te eden izmed lastnikov Regionalne razvojne agencije Celje. Sodelovanje pa poteka tudi z drugimi občinami. Kot je razvidno iz tabelarnega prikaza, poteka sodelovanje z občinami pri spodbujanju regionalnega razvoja in pri pomoči pri nastajanju in realizaciji projektov. Regionalna razvojna agencija sodeluje tako z zasebnimi podjetji kot tudi z javnimi podjetji oziroma zavodi. Omeniti pa je potrebno, da je Regionalna razvojna agencija odprta za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi strankami (glede na projekt), kot tudi za mednarodno sodelovanje, kar v današnjem času ni novost.

Iz navedenega lahko trdim, da ima RRA Celje dobro razvejano mrežo sodelovanja, ki je prav gotovo tudi koristna za njihovo delovanje.

4.4 DELOVNA PODROČJA RRA CELJE

Tabela 4.5: Delovna področja RRA Celje

	2007	2009
Človeški viri	+	+
Infrastruktura	+	+
Investicije	+	+
Okolje in prostor	+	+
Drugo	Turizem, ekologija	/

Vir: Golgranc (2007); Golgranc (2009)

V tabeli 4.5 lahko opazim, da RRA deluje na področjih človeških virov, infrastrukture, investicij, okolja in prostora ter na drugih področjih oziroma programih (glej Študija primera: Regionalna razvojna agencija Celje). Le-to se v letih 2007 in 2009 ni spremenilo.

4.5 PROBLEMATIKE, S KATERIMI SE RRA CELJE NAJPOGOSTEJE SREČUJE

Tabela 4.6: Problematike, s katero se RRA Celje najpogosteje srečuje

	2007	2009
Premalo finančnih virov	+	+
Slabo poznavanje delovanja agencije s strani uporabnikov		+
Nezadostno sodelovanje s strani državnih institucij		+
Birokratski postopki	+	+
Drugo		+*

Vir: Golgranc (2007); Golgranc (2009)

* Pod odgovor »Drugo«, je bil podan naslednji odgovor: »Največji problem so državne institucije, ki pripravljajo razpise za tovrstne projekte. Ti razpisi so izredno birokratski, togi in v večini primerov je za prijavo nanje potrebno ogromno nepotrebne delo in dokumentov. Za kandidiranje so marsikdaj razpisani nelogični kriteriji, ki niso ciljno naravnani (ne služijo namenu razpisa) ampak zgolj za izločitev posameznih subjektov, ne glede na kakovost prijavljenega projekta.«

S pomočjo Tabele 4.6 lahko opazim porast problemov, s katerimi se sooča RRA Celje v letu 2009. Kot je razvidno, se je RRA Celje v letu 2007 ukvarjala s premalo finančnih virov ter z dolgotrajnimi birokratskimi postopki. V letu 2009 pa sta se problemom iz leta 2007 pridružila še slabo poznavanje delovanja agencije s strani uporabnikov ter nezadostno sodelovanje s strani državnih institucij. RRA Celje je za največji problem izpostavila državne institucije, ki pripravljajo razpise za različne projekte. Slednji pa so zelo birokratski in togi.

4.6 PRIMANJKLJAJ

V naslednjem koraku pa bom še preverila ali zaposleni, ki so izpolnili anketo, opazijo primanjkljaj v svoji RRA.

Tabela 4.7: Primanjkljaj kadrov v RRA Celje

	2007	2009
Pravniki	/	/
Ekonomisti	/	/
Družboslovci	/	/
Kadri upravne in organizacijske smeri	/	/
Drugo	Pogoj je multidisciplinarnost in fleksibilnost	management, gradbenih inženirjev, strojnih inženirjev, elektro inženirjev, okoljski inženiring,...
Ni primanjkljaja		

Vir: Gologranc (2007); Gologranc (2009)

Kot je razvidno iz tabele 4.7, v RRA Celje, v letih 2007 in 2009 niso zaznali kadrovskega primanjkljaja. V letu 2007 je RRA Celje izrazila potrebo po multidisciplinarnem in fleksibilnem kadru. Letos pa je RRA Celje izrazila potrebo po managerjih, gradbenih, strojnih in elektro inženirjih, okoljskih inženirjih idr. V tabelarnem prikazu lahko opazim, da v letih 2007 in 2009, v RRA Celje ne primanjkuje pravnikov, ekonomistov, družboslovcev, niti kadrov upravne in organizacijske smeri, kar po svoje ne preseneča.

Kot sem opazila je RRA Celje izrazila potrebo po multidisciplinarnem in fleksibilnem kadru, kar je lahko indikator tudi za bodoče pokrajinske uprave. Le-te bodo v nekaterih primerih prevzele naloge RRA in očitno bo zaposlovanje visoko kakovostnega in multidisciplinarnega kadra bistvenega pomena, če ne celo odločilnega (Bačlija in drugi 2009, 124).

5 SKLEP

Zakoni o pokrajinah, postopku za ustanovitev pokrajin, ustanovitvi pokrajin, pokrajinskih volitvah in financiranju pokrajin so bili sredi leta 2008 preizkusni kamen, kako stabilna je visoka stopnja političnega soglasja, dosežena ob sprejemanju ustavnih sprememb.

Žal moramo ugotoviti, da prvi poskus sprejetja pokrajinske zakonodaje ni bil uspešen in se je končal s slabo obiskanim referendumom o uvedbi pokrajin in določitvi njihovih območij, kjer pa so volivci vseeno izglasovali vladni predlog razčlenitve države na 13 pokrajin (12+1).

Medtem pa aktualna vladajoča koalicija že predlaga drugačno razčlenitev države, in sicer v razponu od tri do osem pokrajin. Najnovejše informacije iz Službe Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko pa napovedujejo, da se bo v kratkem znašel predlog pokrajinske zakonodaje v Državnem zboru RS, saj naj bi prve volitve v pokrajine potekale hkrati z lokalnimi volitvami leta 2010.

Ugotovila sem, da ne glede na to, da se je število stalno zaposlenih na RRA Celje zmanjšalo, se na RRA Celje še vedno ne soočajo s kadrovskim primanjkljajem. Ravno nasprotno, RRA Celje je leta 2007 izrazila potrebo po multidisciplinarnem in fleksibilnem kadru, medtem ko je leta 2009 izrazila potrebo po managerjih, gradbenih, strojnih in elektro inženirjih, okoljskih inženirjih idr.

Precej zanimiva pa je tudi sprememba lastniške strukture RRA Celje, saj se je lastniški delež občin Savinjske doline zmanjšal iz leta 2007, ko je znašal 24,17% znižal na 10,85%. Tudi državni delež, ki danes znaša 5,10%, je v letu 2007 bil opazno večji (32,98%). Na drugi strani pa se je lastniški delež različnih gospodarskih podjetij povečal iz 10,81% (2007) na 50,31%. Ugotovim lahko, da se država in občine nekako oddaljujejo od RRA Celje, zato pa je toliko bolj zanimiva različnim gospodarskim podjetjem, ki v njej vidijo velik potencial, večji kot leta 2007.

Problematika s katerimi se RRA Celje še vedno sooča je kadrovski primanjkljaj ter izredno togi in dolgotrajni birokratski postopki.

S pomočjo empiričnih podatkov pa sem tudi ugotovila, da RRA Celje sodeluje tako z institucijami Evropske unije, slovenskimi upravnimi in političnimi institucijami, občinami, kot tudi z zasebnimi in javnimi podjetji oziroma zavodi. V letu 2009 pa je RRA Celje svoje sodelovanje razširila tudi na mednarodno raven.

Glede na ugotovitve, lahko svojo zastavljeno hipotezo, ki se glasi »*Regionalna razvojna agencija Celje ima pomemben organizacijski in razvojni položaj v procesu regionalizacije.*«, potrdim.

Ob koncu je potrebno poudariti tudi to, da je bil potencial RRA zanemarjen pri oblikovanju pokrajinske zakonodaje, kar pomeni, da s svojo ekspertizo in doživljanjem regionalnega razvoja v večletni praksi niso sodelovale pri oblikovanju področne zakonodaje (Bačlija in drugi 2009, 128).

Kljub vsemu menim, da so in bodo tudi v prihodnje RRA, kot eden izmed obstoječih nosilcev regionalnih razvojnih potencialov, pomemben igralec, ki bo pripomogel doseči skladen regionalen razvoj, ki temelji na sodobnih načelih podjetništva in inovacij.

6 LITERATURA

1. Bačlija, Irena, Gaja Gologranc in Simona Kukovič. 2009. Institucionalna kapaciteta regionalnih razvojnih agencij v Sloveniji. *Uprava VII* (1): 113-134.
2. Bugarič, Bojan. 1998. Ekonomski vidiki regionalizma. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 121-130. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
3. Gulič, Andrej in Sergeja Praper. 1998. Regionalni razvoj, regionalizem in regionalizacija Slovenije: značilnosti dosedanjih in možni scenarij prihodnjih sprememb. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 51-94. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
4. Haček, Miro. 2001. Ustavne spremembe in uvajanje širših samoupravnih lokalnih skupnosti v Sloveniji. V *Slovenska država ob deseti obletnici*, ur. Drago Zajc, 241-254. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
5. --- 2005. Decentralizacija države in regionalizacija. V *Lokalna demokracija II. Uresničevanje lokalne samouprave v Sloveniji*, ur. Marjan Brezovšek in Miro Haček, 86-104. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
6. Haček, Miro, Marjan Brezovšek in Irena Bačlija. 2008. *Upravljaljska sposobnost in koalicijsko povezovanje v slovenskih občinah*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Lajh, Damjan. 2006. *Evropeizacija in regionalizacija: spremembe na (sub)nacionalni ravni in implementacija kohezijske politike EU v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
8. Lavtar, Roman. 2004. Izhodišča za nadaljnji razvoj lokalne samouprave v Republiki Sloveniji. V *Zbornik: dokumenti in študije o pokrajinah 2000-2004*, ur. Roman Lavtar, 43-57. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
9. Mlinar, Zdravko. 1986. *Protislovja družbenega razvoja: osamosvajanje in podružbljanje: od izključnosti k vzajemnosti*. Ljubljana: Delavska enotnost.
10. Pirnat, Rajko. 1999. Pokrajinska uprava: nekaj predhodnih vprašanj. V *Zbornik referatov, VI. dnevi slovenske uprave, Portorož 1999*, 241-252. Ljubljana: Visoka upravna šola.
11. *Pravilnik o subjektih spodbujanja razvoja na regionalni ravni*. Ur. l. RS 103/2006. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2006103&stevilka=4441> (12. julij 2009).

12. Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o. 2009a. *O RRA*. Dostopno prek: http://www.rra-celje.si/default.asp?V_DOC_ID=849 (12. julij 2009).
13. --- 2009b. *Podjetništvo*. Dostopno prek: http://www.rra-celje.si/default.asp?V_DOC_ID=875 (12. julij 2009).
14. --- 2009c. *Človeški viri*. Dostopno prek: http://www.rra-celje.si/default.asp?V_DOC_ID=866 (12. julij 2009).
15. --- 2009d. *Okolje in prostor*. Dostopno prek: http://www.rra-celje.si/default.asp?V_DOC_ID=845 (12. julij 2009).
16. Ribičič, Ciril. 1998. Za regionalizem in zbor pokrajin. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 11-33. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
17. RRA Celje. 2007. *Intervju z avtorico*. Celje, 2007.
18. --- 2009. *Intervju z avtorico*. Celje, 2009.
19. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. 2009. *Pokrajine*. Dostopno prek: http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_lokalne_samouprave/pokrajine/ (12. julij 2009).
20. Šmidovnik, Janez. 1995. *Lokalna samouprava*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
21. --- 1998. Dograjevanje ustavne zasnove regionalizma. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 141-146. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
22. *Ustava Republike Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.dz-rs.si/?id=150&docid=28&showdoc=1> (12. junij 2009).
23. *Ustavni zakon o spremembah 121., 140. in 143. člena Ustave Republike Slovenije (UZ 121, 140, 143)*. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/ulonline.jsp?urlid=200668&2951> (12. julij 2009).
24. Vlaj, Stane. 1998a. Svet Evrope in regionalizem. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 95-120. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
25. --- 1998b. *Lokalna samouprava: občine in pokrajine*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
26. --- 2005. Lokalna samouprava v Sloveniji: centralizem ali decentralizacija. V *Lokalna demokracija II. Uresničevanje lokalne samouprave v Sloveniji*, ur. Marjan Brezovšek in Miro Haček, 25-42. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
27. Vrišer, Igor. 1998. O regionalizaciji Slovenije. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 131-140. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.

28. Vuga, Lucijan. 1998. Decentralizacija in politične stranke. V *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ciril Ribičič, 193-201. Ljubljana: ČZ Uradni list Republike Slovenije.
29. *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR)*. Ur. l. RS 60/1999. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199960&stevilka=2868> (12. julij 2009).
30. *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR)*. Ur. l. RS 83/2003. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200383&stevilka=3970> (12. julij 2009).
31. *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR)*. Ur. l. RS 93/2005. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200593&stevilka=4020> (12. julij 2009).

7 PRILOGE

PRILOGA A: Vprašalnik za RRA Celje 2007

a) Osnovni podatki

1.) Naziv agencije

Regionalna razvojna agencija Celje d.o.o.

2.) Regija, v kateri deluje (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * POMURSKA REGIJA
- * GORIŠČA REGIJA
- * OSREDNJESLOVENSKA REGIJA
- * SPODNJEPOSAVSKA REGIJA
- * **SAVINJSKA REGIJA**
- * PODRAVSKA REGIJA
- * OBALNO-KRAŠKA REGIJA
- * NOTRANJO-KRAŠKA REGIJA
- * JUGOVZHODNA SLOVENIJA
- * ZASAVSKA REGIJA
- * KOROŠKA REGIJA
- * POMURSKA REGIJA

3.) Število stalno zaposlenih ljudi:

12

4.) Izobrazba zaposlenih (napišite število zaposlenih)

- * Osnovnošolska izobrazba: /
- * Srednješolska izobrazba: **3**
- * Višje ali visokošolska izobrazba: /
- * Univerzitetna izobrazba: **8**
- * Magisterij ali doktorat znanosti: **1**

5.) Navedite lastnika ali ustanovitelja Regionalne razvojne agencije Celje (navedite vse, če jih je več)

- Republika Slovenija: 32,98%

- Občine Savinjske regije: 24,17%

- Banke: 27,01%

- Podjetja: 10,81%

- Manjši družbeniki: 5,00%

b) Sodelovanje z ostalimi institucijami

6.) Regionalna razvojna agencija Celje sodeluje z (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

* **EU institucijami (če da, navedite s katerimi)**

Evropska komisija,...

* **SLO upravnimi in političnimi institucijami (če da, navedite s katerimi)**

Vsemi, ki jih potrebujemo.

* **Občinami (če da, navedite s katerimi)**

32 občin Savinjske regije (vse) in drugimi občinami.

* **Zasebnimi podjetji (če da, navedite s katerimi)**

Vsemi zainteresiranimi.

* **Javnimi podjetji/zavodi (če da, navedite s katerimi)**

Vsemi zainteresiranimi.

* **Drugo**

Zainteresiranimi. Glede na projekt.

c) Področje delovanje

7.) Regionalna razvojna agencija Celje deluje na področju (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * **Človeških virov;**
- * **Infrastrukture;**
- * **Investicij;**
- * **Okolja;**
- * **Drugo:** turizem, ekologija

8.) Problematika, s katero se Regionalna razvojna agencija Celje najpogosteje srečuje (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * **Premalo finančnih virov;**
- * Slabo poznavanje delovanja agencije s strani uporabnikov;
- * Nezadostno sodelovanje s strani državnih institucij;
- * **Birokratski postopki;**
- * **Drugo:** _____

10.) Katere vrste kadrov, po vašem mnenju najbolj primanjkuje v Regionalni razvojni agenciji Celje? (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * Pravnikov;
- * Ekonomistov;
- * Družboslovcev: (kateri?) _____
- * Kadrov upravne in organizacijske smeri;
- * **Drugo: pogoj je multidisciplinarnost in fleksibilnost.**
- * Ni primanjkljaja kadrov

PRILOGA B: Vprašalnik za RRA Celje 2009

a) Osnovni podatki

1.) Naziv agencije

RRA Regionalna razvojna agencija Celje, d.o.o.

2.) Regija, v kateri deluje (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * POMURSKA REGIJA
- * GORIŠČA REGIJA
- * OSREDNJSLOVENSKA REGIJA
- * SPODNJEPOSAVSKA REGIJA
- * **SAVINJSKA REGIJA**
- * PODRAVSKA REGIJA
- * OBALNO-KRAŠKA REGIJA
- * NOTRANJO-KRAŠKA REGIJA
- * JUGOVZHODNA SLOVENIJA
- * ZASAVSKA REGIJA
- * KOROŠKA REGIJA
- * POMURSKA REGIJA

3.) Število stalno zaposlenih ljudi:

11

4.) Izobrazba zaposlenih (napišite število zaposlenih)

- * Osnovnošolska izobrazba: ___/___
- * Srednješolska izobrazba: **2**
- * Višje ali visokošolska izobrazba: **1**
- * Univerzitetna izobrazba: **6**
- * Magisterij ali doktorat znanosti: **2**

5.) Navedite lastnika ali ustanovitelja Regionalne razvojne agencije Celje (navedite vse, če jih je več)

Lastniki:

- **Podjetja: 50,32 %**
- **Banke: 21,78 %**
- **Druge državne in nedržavne institucije: 11,95 %**
- **Občine Savinjske regije: 10,85 %**
- **Republika Slovenija: 5,10 %**

b) Sodelovanje z ostalimi institucijami

6.) Regionalna razvojna agencija Celje sodeluje z (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * EU institucijami (če da, navedite s katerimi)

Da

- * SLO upravnimi in političnimi institucijami (če da, navedite s katerimi)

Da

- * Občinami (če da, navedite s katerimi)

vse občine Savinjske regije (spodbujanje regionalnega razvoja in pomoč pri nastajanju in realizaciji projektov.)

- * Zasebnimi podjetji (če da, navedite s katerimi)

Glej lastniško strukturo

- * Javnimi podjetji/zavodi (če da, navedite s katerimi)

Glej lastniško strukturo

- * Drugo

mednarodno sodelovanje (tuja ministrstva, ambasade, družbe, ...)

c) Področje delovanje

7.) Regionalna razvojna agencija Celje deluje na področju (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * **Človeških virov;**
- * **Infrastrukture;**
- * **Investicij;**
- * **Okolja;**
- * Drugo: _____

8.) Problematika, s katero se Regionalna razvojna agencija Celje najpogosteje srečuje (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * **Premalo finančnih virov;**
- * **Slabo poznavanje delovanja agencije s strani uporabnikov;**
- * **Nezadostno sodelovanje s strani državnih institucij;**
- * **Birokratski postopki;**
- * Drugo:
Največji problem so državne institucije, ki pripravljajo razpise za tovrstne projekte. Ti razpisi so izredno birokratski, togi in v večini primerov je za prijavo nanje potrebno ogromno nepotrebnega dela in dokumentov. Za kandidiranje so marsikdaj razpisani nelogični kriteriji, ki niso ciljno naravnani (ne služijo namenu razpisa) ampak zgolj za izločitev posameznih subjektov, ne glede na kakovost prijavljenega projekta.

10.) Katere vrste kadrov, po vašem mnenju najbolj primanjkuje v Regionalni razvojni agenciji Celje? (obarvajte odgovor; možnih je več odgovorov)

- * Pravnikov;
- * Ekonomistov;
- * Družboslovcev: (kateri?) _____
- * Kadrov upravne in organizacijske smeri;
- * **Drugo: management, gradbenih inženirjev, strojnih inženirjev, elektro inženirjev, okoljski inženiring,...**
- * Ni primanjkljaja kadrov

PRILOGA C: 12 Regionalnih razvojnih agencij, ki so bile vpisane v register Agencije RS za regionalni razvoj

Veljavni subjekt spodbujanja razvoja na regionalni ravni	Za razvojno regijo	Ulica - sedež subjekta	Pošta in poštna številka
Regionalna razvojna agencija Mura d.o.o.	POMURSKO	Lendavska 5a	9000 MURSKA SOBOTA
RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o.	NOTRANJSKO-KRAŠKO	Prečna ulica 1	6257 PIVKA
BSC Poslovno podporni center d.o.o., Kranj	GORENJSKO	Cesta Staneta Žagarja 37	4000 KRANJ
V okviru Severnoprimske mrežne razvojne agencije Posoški razvojni center	SEVERNO PRIMORSKO (GORIŠKO)	Trg svobode 2	5222 KOBARID
RRA Koroška d.o.o., Regionalna razvojna agencija za Koroško	KOROŠKO	Koroška cesta 47	2370 DRAVOGRAD
Regionalna razvojna agencija Posavje	SPODNJEPOSAVSKO	CKŽ 46	8270 KRŠKO
Regionalni center za razvoj d.o.o.	ZASAVSKO	Podvine 36	1410 ZAGORJE
Regionalna razvojna agencija Južne Primorske: Regionalni razvojni center Koper	JUŽNO PRIMORSKO	Župančičeva ulica 18	6000 KOPER
Regionalna razvojna agencija Celje	SAVINJSKO	Kidričeva 25	3000 CELJE
Razvojni center Novo Mesto d.o.o., Svet razvojne regije Jugovzhodna Slovenija	JV SLOVENIJA	Ljubljanska cesta 26	8000 NOVO MESTO
Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije	OSREDNJESLOVENSKO	Linhartova 13	1000 LJUBLJANA
Mariborska razvojna agencija p.o.	PODRAVSKO	Pobreška cesta 20	2000 MARIBOR

Vir: Bačlija in drugi (2009, 121)